

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

Berní právo a berní proces

Finanční právo III - 1. seminář

Damian Czudek

Zápatí prezentace

Obsah seminářů

1. Úvod, organizační pokyny,
  2. EET jako nástroj správy daní
  3. Aktuální otázky přímých daní a jejich správy (zástupce OFŘ) / diskuze a analýza modelových příkladů - aktuálních kauz v daňové oblasti
  4. Finanční kontrola, Auditní orgán
  5. Prezentace zpracovaných judikátů (27.,28.11, 4.,5.12.)
  6. Zpt. test., Aktuální otázky berního práva
- Harmonogram a pořadí jednotlivých témat bude upřesněno, viz průběžně organizační pokyny IS

Podmínky ukončení předmětu

- Zpt. Test
- Analýza vybraného judikátu
  - zpracování v písemné podobě - rozsah cca 5-6 NS věcného textu.
  - termín: 10.11.2017, odevzdávárna IS
  - Zpracování PPT a prezentace analyzovaného judikátu: 10 - 15 min.
- Aktivní účast na seminářích - *práce s příklady, předloženými texty, zákony, diskuze, dílčí procesněprávní úkony správce daně a daňového subjektu*
- Docházka (1x absence)

Literatura

- **Jánošíková, P., Mrkývka, P., Tomažič, I. a kol.: Finanční a daňové právo. Plzeň : Aleš Čeněk 2016**
- **RADVAN, M. a kol.: Finanční právo a finanční správa - berní právo. Brno : Doplněk 2008**
- **RADVAN, Michal. Daně a správa daní. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2014. 130 s. Edice učebnic Právnické fakulty MU č. 503. ISBN 978-80-210-6702-8**
- **El. Zdroje - ASPI, Beck online...**
- **Zákony, komentáře**

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

Berní právo - *místo v systému FP, předmět*

Předmět regulace berního práva

- Chování ve společenských vztazích prostřednictvím kterých se zajišťuje příjem veřejného rozpočtu ve formě daně *sensu largo* nebo se snižuje příjem veřejného rozpočtu ve formě (daňové) vratky.

System berního práva

- systém berního práva ≠ systém daní
- Berní právo hmotné
- Berní právo procesní
- Berní právo správní (organizační)

- Obecná část
- Zvláštní část
- Právo přímých daní x právo nepřímých daní ...

Ještě k předmětu

- „Berně“ - s výhradami daň *sensu largo*
- Berně jsou si konstrukčně vzájemně podobné
- meritorně si však podobné nejsou (dvojití zdanění vnitrostátní) x legální definice daně
- Každá „daň“ představuje individuální neopakovatelnou právní konstrukci - objektivní i subjektivní

Předmět správy daní - §2 DŘ

■ „Daň“

- - příjem veřejného rozpočtu
- - snížení příjmu veřejného rozpočtu, *vrátka*

■ *Daň je peněžité plnění:*

- Daň, clo, poplatek*
- Použití DŘ (pokud zákon stanoví, že se při jeho správě postupuje podle DŘ)*
- V rámci dělené správy*
- Daňový odpočet, daňová ztráta, příslušenství daně*

Příslušenstvím daně se rozumějí úroky, penále, pokuty a náklady řízení. První tři vyjmenované sledují osud daně.

Daň

- **Sensu stricto**
- **Sensu largo** - Ve smyslu zkratky daň dle DŘ (brněnská škola - berně)
- **Daň superlargo** - soc. pojištění, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, zdravotní pojištění?? - OECD (Složená daňová kvóta)
- NULLUM TRIBUTUM SINE LEGE
- Čl. 11 odst. 5 Listiny,

Daň

- **Doktrinální definice** - *daň jako povinnou, zákonem předem stanovenou částku, kterou se více méně pravidelně odčerpává na nenávratném principu část nominálního důchodu ekonomického subjektu ve prospěch veřejného peněžního fondu.*
- **Charakteristické znaky:**
  - Povinnost platit daně - *určená zákonem*
  - Pravidelnost - *u většiny daní je stanoveno zdaňovací období*
  - Nenávratnost - *není možno nárokovat si vrácení daně*
  - Neekvivalentnost - *Příjemce platby (daně) není vázán povinností poskytnout daňovému subjektu žádné protiplnění*
  - Alokace ve veřejných fondech

Daň sensu largo

■ Poplatek

- Od daní se liší zejména protiplněním a nepravidelností.
- Povinná, zákonem předem stanovená částka, kterou se spíše nepravidelně odčerpává na nenávratném principu část nominálního důchodu ekonomického subjektu ve prospěch veřejného fondu - pozor na praxi - poplatek ze psů - konstrukce připomíná spíše daň ze psů..atd.
- Poplatek se více podobá ceně než dani
- V praxi mnohdy dochází k záměně a cena soukromého statku je někdy uváděná jako poplatek - za šatnu, za použití WC, (Cena je však smluvní, není stanovena zákonem!!!)

Daň sensu largo

- Cla, odvody, pojistné...

Konstrukční prvky daně

- Předmět (objekt) daně - objektivní stránka daně
- Daňový subjekt - subjektivní stránka daně
- Tributní/kauzální nexus
- Základ daně
- Sazba
- Korekční prvky základu
- Korekční prvky sazby
- Podmínky daňového tvrzení
- Správce daně
- Inkasní podmínky
- Rozpočtové určení výnosu daně

Daňový subjekt

- Poplatník
- Plátce
- FO / PO - právní osobnost, svéprávnost
- Zastoupení a jeho druhy

Předmět / objekt zdanění

- hmotněprávní skutečnost, se kterou zákon spojuje daňovou povinnost.

Základ daně

- Stanoví kvantitu objektu daně
- Sensu stricto
- Sensu largo

Sazba

- Pevná
- Procentní
  - Lineární, progresivní, regresivní

Korekční prvky

- Osvobození od daně
- Daňové úlevy
- Slevy na dani
- ...

Rozpočtové určení

- zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů,
- Svěřené daně
- Sdílené daně

Správce daně

- Věcná příslušnost
- Místní příslušnost

- Soustava, správa různých druhů berní

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

Daň z příjmu FO - vzorový příklad

Daň z příjmů FO - obecně

- přímá důchodová daň *in personam* (osobní důchodová daň, daň z příjmů jednotlivců)
- zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (ZDP)
- Část I. a část III. ZDP - FO
- Část II a III - PO

Daň z příjmů FO - subjekt

- obecně v ZSDP: vymezen jako poplatník, plátce a právní nástupce
(§ 6/1 ZSDP - dříve/dnes jen doktrína, v DŘ chybí vymezení)
- konkretizace v ZDP: poplatník DPFO = fyzické osoby
(§ 2/1 ZDP)
- kritérium: *domicil* → osoby mající na území ČR bydliště nebo se zde obvykle zdržují (alespoň 183 dní v příslušném kalendářním roce)
(§ 2/2,3 ZDP)

Daň z příjmů FO - předmět

- 5 druhů příjmů
- pozitivní vymezení → co předmětem DPFO *je*:
příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky, příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti, příjmy z kapitálového majetku, příjmy z pronájmu, ostatní příjmy. (§ 3/1 ZDP)
- příjem: peněžní, nepeněžní (§ 3/2 ZDP)
- negativní vymezení → co předmětem DPFO *není*: (§ 3/4; § 6/7,11; § 7/10 ZDP)

Daň z příjmů FO

- výpočet

základ daně = Σ dílčích základů daně
- položky snižující základ daně

---

upravený základ daně
zaokrouhlený základ daně

DPFO brutto I.
- slevy na dani

DPFO brutto II.
- daňové zvýhodnění

DPFO netto / daňový bonus
- uhrazené zálohy

---

doplatek / přeplatek

Daň z příjmů FO - příklad 1

Výpočet daně z příjmu ze závislé činnosti
(§ 6 ZDP) v roce 2015

Zadání:

Pepa je zaměstnancem /prodavač/ a bydlí v Brně. Jeho hrubý příjem ze zaměstnání bude za rok 2015 321.000,- Kč, jiné příjmy nemá. Má nepracující manželku Báru a 9-ti letého syna Frantu. Každý rok daruje neurčené politické straně částku 8.000,- Kč a dále přispívá si na penzijní připojištění se státním příspěvkem částkou 23.000,- Kč. Nepodepsal prohlášení k dani. V roce 2015 činily jeho zálohy na daň 64.530 Kč.

Daň z příjmů FO - exkurs (SaZP)

- Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. (§ 7)
zaměstnavatel → 25 % z vyměřovacího základu (z toho 2,3 % na nemocenské pojištění, 21,5 % na důchodové pojištění a 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti)
zaměstnanec → 6,5 %
- Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů. (§ 2)
zaměstnavatel → 9 %
zaměstnanec → 4,5 %
- Část pojistného hrazená zaměstnavatelem tedy tvoří 34% a část pojistného hrazená zaměstnancem tvoří 11%.

Daň z příjmů FO - příklad 1

Výpočet základu daně (§ 6/12 ZDP)

<i>hrubá mzda</i>		321.000,- Kč
<i>SaZP zaměstnavatel (34%)</i>	+	109.140,- Kč
<i>superhrubá mzda (základ daně)</i>	=	430.140,- Kč

Výpočet zálohy na daň (§ 38h ZDP)

<i>superhrubá mzda (zaokrouhleno na 100 nahoru)</i>		430.200,- Kč
<i>sazba (15%)</i>	*	0,15
<i>záloha na daň</i>	=	64.530,- Kč

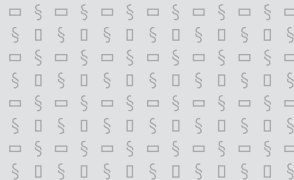

Daň z příjmů FO

- příklad 1

Výpočet DPFO brutto I (§ 16 ZDP)

<i>základ daně (ZD)</i>		430.140,- Kč
<i>položky snižující základ daně</i>	-	19.000,- Kč
- nezdanitelná část základu daně (§ 15 ZDP)		19.000,- Kč
<i>dar politické straně (§ 15/1 ZDP)</i>		8.000,- Kč
<i>penzijní připojištění (§ 15/5 ZDP)</i>		11.000,- Kč
- odčitatelné položky (§ 34 ZDP)		0,- Kč
<i>upravený ZD</i>	=	411.140,- Kč
<i>zaokrouhlený ZD (na 100 dolů)</i>		411.100,- Kč
<i>sazba (15 %)</i>	*	0,15
<i>daň brutto I</i>	=	61.665,- Kč

Daň z příjmů FO - příklad 1

Výpočet DPFO brutto II a DPFO netto (§ 35ba a §35c ZDP)

<i>daň brutto I</i>	=	61.665,- Kč
<i>slevy na dani</i>	-	49.680,- Kč
- sleva na poplatníka (§ 35ba/ 1a ZDP)	-	24.840,- Kč
- sleva na manželku (§ 35ba/ 1b ZDP)	-	24.840,- Kč
<i>daň brutto II</i>	=	11.985,- Kč
<i>daňová zvýhodnění</i>	-	13.404,- Kč
- daňové zvýhodnění na dítě (§ 35c ZDP)	-	13.404,- Kč
<i>daň netto,</i>	=	-1.419,- Kč
<i>resp. daňový bonus</i>		1.419,- Kč

Daň z příjmů FO - příklad 1

daň netto / daňový bonus
záloha na daň (zaplacená)
přeplatek

Vyúčtování záloh

	-1.419,- Kč
-	64.530,- Kč
=	-65.949,- Kč

To je konec, ALE ...

Daň z příjmů FO - příklad 1

Výpočet zálohy na daň - bez prohlášení k dani (§ 38h ZDP)

<i>superhrubá mzda</i> (zaokrouhleno na 100 nahoru)		430.200,- Kč
15% sazba	*	0,15
<i>záloha na daň netto</i>	=	64.530,- Kč

Výpočet zálohy na daň - s prohlášením k dani (§ 38h ZDP)

<i>superhrubá mzda</i> (zaokrouhleno na 100 nahoru)		430.200,- Kč
15% sazba	* 0,15	
<u><i>záloha na daň brutto I</i></u>	=	<u>64.530,- Kč</u>
- sleva na poplatníka (§ 35ba/1a ZDP)	-	24.840,- Kč
<u><i>záloha na daň brutto II</i></u>	=	<u>39.690,- Kč</u>
- daňové zvýhodnění na dítě (§ 35c ZDP)	-	13.404,- Kč
<i>záloha na daň netto</i>	=	26.286,- Kč

Daň z příjmů FO - příklad 1

Vyúčtování záloh - rozdíl

<i>daň netto</i>		-1.419,- Kč
<i>záloha na daň (zaplacená)</i>	-	64.530,- Kč
<i>přeplatek</i>	=	-65.949,- Kč

<i>daň netto</i>		-1.419,- Kč
<i>záloha na daň (zaplacená)</i>	-	26.286,- Kč
<i>přeplatek</i>	=	-27.705,- Kč

Ještě pořad pokračujeme ...

Daň z příjmů FO - příklad 1

Výpočet daně z příjmu ze závislé činnosti
(§ 6 ZDP) v roce 2015

Alternativní zadání:

Pepa je zaměstnancem /prodavač/ a bydlí v Brně. Jeho hrubý příjem ze zaměstnání bude za rok 2015 321.000,- Kč, jiné příjmy nemá. Nemá ženu ani děti. Nepodepsal prohlášení k dani. V roce 2015 činily jeho zálohy na daň 64.530 Kč.

Daň z příjmů FO

- příklad 1 -ALT Vyúčtování záloh - rozdíl

<i>hrubá mzda</i>		321.000,- Kč
<i>SaZP zaměstnavatel (34%)</i>	+	109.140,- Kč
<i>superhrubá mzda (základ daně)</i>	=	430.140,- Kč
<i>zaokrouhlený ZD (na 100 dolů)</i>		430.100,- Kč
<i>sazba (15%)</i>	*	0,15
<i>daň brutto I</i>	=	64.515,- Kč
<i>sleva na poplatníka (§ 35ba/1a ZDP)</i>	-	24.840,- Kč
<i>daň brutto II (daň netto)</i>	=	39.675,- Kč
<i>záloha na daň (zaplacená)</i>	-	64.530,- Kč
<u>přeplatek</u>	=	<u>-24.855,- Kč</u>

KONEC příkladu 1

Daň z příjmů FO - příklad 2

Výpočet daně z příjmu z podnikání a jiné výdělečné činnosti (§ 7 ZDP) v roce 2015

Zadání:

Pepa je živnostníkem /OSVČ - hodinář/ a bydlí v Brně. Jeho příjem je 321.000,- Kč, jeho výdaje dosáhly výše 150.000,- Kč. Má jedno vyživované dítě Frantu.

Daň z příjmů FO

- závěr

Kontrolní otázky:

- kdo je správcem DPFO?
- do kdy je nutné podat daňové přiznání k DPFO?
- co je to tzv. autoaplikace?

Děkuji za pozornost

damian@czudek.cz
damian.czudek@law.muni.cz